

ВІДГУК

офіційного опонента

доктора педагогічних наук, професора, Янкович Олександр Іванівни
про дисертацію **Чень Цзін**

**«Патріотичне виховання учнів молодших класів експериментальних
шкіл в КНР засобами народних танців»,**

подану на здобуття ступеня доктора філософії

за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки

Актуальність теми дослідження. Кожна держава ставить перед освітою завдання – виховати громадянина своєї держави, патріота, який сповідує і наслідує принципи гуманізму. Чим швидше держава інтегрується до світу, тим сильніше постає питання про особливості національного духу, народної культури, історичного минулого, мистецтва і традицій народів, що проживають на загальній території. Однією з проблем освіти є визначення стратегії виховання особистості школярів, зокрема, патріотичне виховання сприяє розвитку високого рівня патріотичних почуттів, збереженні культурних цінностей свого народу, його історико-культурних надбань і традицій, готовності до виконання громадянського та конституційного обов'язку. Одним із ефективних засобів формування патріотичного виховання є мистецтво, зокрема і хореографічне, яке має унікальні можливості впливу на особистість і здатне змінити свідомість людини.

Зазначимо, що саме хореографічне мистецтво, зокрема народний танець, сприяє розвитку особистості, впливає на творення її внутрішнього світу, сприймання нею виразності слова й краси голосу, словесного та музичного сенсу, усвідомлення причетності до народних традицій китайського народу

Отже, є очевидним, що актуальність представленого дослідження знаходиться в контексті реалізації суспільних, науково-теоретичних і практичних потреб вивчення, конструктивного аналізу й творчого використання теоретичних положень щодо патріотичного виховання учнів молодших класів експериментальних шкіл в КНР засобами народних танців.

Розв'язання проблемних питань, основними з яких визнаємо окреслені автором суперечності між: суспільною значущістю забезпечення якісної хореографічної освіти в Україні й реальним її станом, зокрема в освітньому процесі учнів молодших класів; посиленням інтересу до патріотичного виховання учнів молодших класів та відсутністю цілісного наукового дослідження у цьому напрямі; доцільністю використання передових ідей китайських науковців про патріотичне виховання учнів молодших класів в КНР засобами народних танців та недостатньою обізнаністю цих ідей українських дослідників; потребою у творчому застосуванні в початковій школі перспективного досвіду закладів загальної середньої освіти КНР щодо патріотичного виховання учнів молодших класів експериментальних шкіл в КНР засобами народних танців та відсутністю відповідного організаційно-методичного забезпечення із цього питання; потребою у творчому застосуванні прогресивних ідей китайського досвіду.

Тож вибір теми дослідження є слушним і зумовлений об'єктивними потребами дослідження проблеми формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в КНР засобами китайської народної опери.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. Дисертація Чень Цзін має чітку структуру, складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел до кожного розділу (244 найменувань, із них – 156 іноземними мовами). Загальний обсяг роботи становить 212 сторінок, основний зміст викладено на 156 сторінках.

Мета дослідження – проаналізувати стан та виявити основні тенденції патріотичного виховання учнів молодших класів експериментальних шкіл в КНР засобами народних танців, з'ясувати можливості впровадження позитивних китайських ідей в освітній процес початкової школи України.

Достовірність результатів дослідження забезпечена опорою на наукову методологію, вихідні теоретичні положення і понятійно-термінологічний апарат, багаторічним вивченням проблеми, використанням комплексу взаємопов'язаних методів дослідження, адекватних його об'єкту, предметові та завданням, узагальненням досвіду у напрямі патріотичного виховання учнів молодших класів експериментальних шкіл в КНР засобами народних танців та визначення перспективного цього напрямку в початковій школі України.

Щодо наукової новизни дослідження, то дисертанткою здійснено цілісне дослідження проблеми патріотичного виховання учнів молодших класів експериментальних шкіл в КНР засобами народних танців; *вивчено позитивний досвід патріотичного виховання учнів молодших класів експериментальних шкіл в КНР засобами народних танців (вивчення й переосмислення культурної спадщини; застосування соціокультурного підходу до теоретичного і практичного формування культури патріотизму; врахування етнічної специфіки, регіональних особливостей, утвердження системи національних цінностей; відповідність нормативно-правової бази викликам сучасності; оптимізація молодіжної політики); з'ясовано особливості патріотичного виховання учнів молодших класів експериментальних шкіл в КНР засобами народних танців (діяльність шкіл ґрунтується на основі педагогіки співробітництва, людиноцентризму, стимулювання інтересу до історичної та культурної спадщини, формування усвідомлення себе членом колективу, взаємозв'язку різних напрямів виховання, виховання найкращих моральних рис китайського характеру тощо); обґрунтовано напрями імплементації з досвіду патріотичне виховання учнів молодших класів експериментальних шкіл в КНР засобами народних танців та можливості його творчого застосування в українську систему початкової освіти. Подальшого розвитку* набули наукові положення про зміст, форми та методи патріотичне виховання учнів молодших класів експериментальних шкіл в КНР засобами народних танців. До наукового обігу введено невідомі та маловідомі джерела китайською (35) мовою, окремі факти й положення, пов'язані з розв'язанням досліджуваної проблеми.

Оцінка змісту дисертації, її завершеність загалом.

Здобувач на достатньому науковому рівні обґрунтувала вибір теми, її

актуальність, визначила мету, завдання, об'єкт, предмет, концепцію, методологічні й теоретичні основи, аргументувала використання обраних методів дослідження.

У вступі обґрунтовано вибір теми та її актуальність, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет, представлено методи наукового дослідження, розкрито наукову новизну, теоретичне й практичне значення роботи, наведено відомості про апробацію та впровадження отриманих результатів.

Перший розділ **«Теоретичні основи патріотичного виховання учнів молодших класів експериментальних шкіл в КНР засобами народних танців»** присвячено стану вивчення досліджуваної проблематики; визначено основні напрями її розроблення у світовому й китайському науковому дискурсі; проаналізовано джерельну базу дослідження; схарактеризовано тенденції патріотичного виховання учнів молодших класів експериментальних шкіл в КНР; визначено науково-педагогічні засади китайського народного танцю; подано структуру та зміст патріотичного виховання учнів молодших класів експериментальних шкіл в КНР засобами народних танців.

У другому розділі **«Досвід організації патріотичного виховання учнів молодших класів експериментальних шкіл в КНР засобами народних танців»** авторкою проаналізовано зміст, форми, методи та засоби організації патріотичного виховання учнів молодших класів експериментальних шкіл в КНР засобами народних танців; розкрито можливості використання прогресивного китайського позитивного досвіду у процесі організації патріотичного виховання учнів молодших класів експериментальних шкіл в КНР засобами народних танців в закладах вищої освіти України.

На нашу думку, висновки до розділів і загальні висновки є чіткі та логічно аргументовані, містять коректні узагальнення. Їх зміст переконує у тому, що дисертантка досягла сформульованої мети дослідження і виконала поставлені завдання.

Повнота викладу основних результатів дисертації в наукових виданнях. Основний зміст і результати дослідження подано у достатній кількості наукових і навчальних публікацій (в 14 наукових працях, із них: 4 статті опубліковано в провідних наукових фахових виданнях України, 3 – у міжнародних періодичних виданнях, 7 тез доповідей у збірниках матеріалів наукових конференцій), що відповідає чинним вимогам щодо опублікування результатів дисертаційного дослідження на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Ідентичність змісту автореферату й основних положень дисертації.

Структурна побудова, зміст, висновки, що викладені в авторефераті, повністю відображають основні положення дисертації.

Відповідність дисертації встановленим вимогам.

Дисертаційна праця відповідає спеціальності за якою вона подана до захисту. Структурна композиція дисертації, її зміст, висновки, що викладені також і в авторефераті, повністю відображають основні положення дисертації.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації

Загалом позитивно оцінюючи наукове і практичне значення здобутих дисертанткою результатів, слід назвати деякі **дискусійні положення**, а також висловити окремі побажання:

1. Аналізуючи теоретичний доробок науковців з досліджуваної проблеми, варто було б згрупувати науково-теоретичні дослідження за хронологічним принципом.

2. У науковому дослідженні авторка представляє патріотичне виховання учнів молодших класів експериментальних шкіл в КНР засобами народних танців як інтегровану єдність патріотичної свідомості, патріотичної діяльності та патріотичних переконань. На нашу думку, було б доцільно зупинитися на більш докладному аналізі патріотичного виховання як інтегрованої єдності.

3. На нашу думку, у першому розділі дисертантка докладну увагу приділила аналізу зовнішнім чинникам розвитку патріотичного виховання учнів молодших класів експериментальних шкіл в КНР засобами народних танців. Внутрішні чинники автором висвітлені менш докладно.

4. Вважаємо, що дисертантці, провівши комплексний науково-теоретичний аналіз патріотичного виховання як складника загального виховного процесу учнів початкової школи, слід було більш докладно описати напрями імплементації здобутків китайських учених в освітній процес закладів загальної освіти України.

5. Системно оперуючи провідними концептами дослідження «патріот», «патріотизм», «виховання», «патріотичне виховання» авторка не завжди чітко вказує на їх взаємозв'язок у процесі формування в учнів почуття патріотизму на основі визначених особливостей.

Проте, висловлені зауваження не знижують якості й практичного значення дисертації, мають здебільшого рекомендаційний характер і не впливають на загальний позитивний висновок оцінки проведеного дослідження.

Загальний висновок та оцінка дисертації.

Дисертаційна робота Чень Цзін «Патріотичне виховання учнів молодших класів експериментальних шкіл в КНР засобами народних танців» є завершеним, оригінальним, самостійним науковим дослідженням, що відповідає вимогам «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. №167, а її авторка заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри педагогіки і методики
початкової та дошкільної освіти
Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка



Олександра ЯНКОВИЧ